

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติไทย เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ประสบการณ์จากข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิด วิเคราะห์ วิจัยและสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางสังคมและทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ภาษาไทยยังเป็นสื่อที่แสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี ชีวิตทัศน์ โลกทัศน์และสุนทรียภาพ โดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดีและวรรณกรรมอันล้ำค่า ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรแก่การเรียนรู้ เพื่ออนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กรมวิชาการ. 2545 : 3)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงเน้นปลูกฝังให้ผู้เรียนรู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมาตรา 24 ระบุให้สถานศึกษาฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมสู่สังคมแห่งอนาคต (สมบัติ การจนารักษ์พงศ์. 2549 : 2) การคิดจึงเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการศึกษา ที่จำเป็นอย่างเร่งด่วนในการปลูกฝังให้เกิดกับเยาวชน โดยการฝึกให้เด็กคิดเป็น รู้จักใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจปัญหา รวมทั้งให้มีการคิดอย่างสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาเพื่อตอบรับกับสิ่งที่เกิดขึ้นและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอนาคต การสอนคิดจึงนับเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีของการพัฒนาประเทศ เพราะปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศของเรามีมากมาย บางปัญหาแก้ได้เพียงบางจุด บางปัญหาแก้ไม่ได้ หรือบางปัญหาก็ไม่มีผู้พยายามแก้ไข การพัฒนาศักยภาพทางการคิดของเด็กเป็นเรื่องละเอียดอ่อน และเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่นานาประเทศกำลังจับตามองและให้ความสำคัญสูงสุดต่อการศึกษาในประเทศ ถ้าเด็กที่ผลิตขึ้นมาไม่มีความคิดที่ดี มีคุณภาพก็จะทำให้ปัญหาที่ยังค้างคาอยู่สามารถจัดออกไปได้ (อุษณีย์ โพธิ์สุขและคณะ. 2547 : 3)

ตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทยตามสาระ 5 ด้าน คือ 1) การอ่าน 2) การเขียน 3) การฟัง การดูและการพูด 4) การใช้ภาษา 5) วรรณคดีและวรรณกรรม (กรมวิชาการ. 2544 : 18) ซึ่งสาระการเขียนมีความสำคัญมากที่สุด เนื่องจาก

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

2

การเขียนเป็นการถ่ายทอดความคิดความรู้สึกของตนเองออกมาให้ผู้อ่านได้เข้าใจ เป็นเสมือนเครื่องมือที่ใช้แทนภาษาพูดในการถ่ายทอดออกมาเป็นตัวหนังสือ ปราบภูเดินชดกว่าทักษะอื่นดังที่ พระยาอุปกิตศิลปสารได้ให้ความสำคัญของการอ่าน การคิดและการเขียนไว้ใน “หัวใจนักปราชญ์” สุ จิ ปุ ลิ ซึ่งตัวที่ 4 ลิ มาจากคำว่า ลิขิต ซึ่งแปลว่าเขียนไว้ เพราะเป็นการแสดงผลการฟัง การอ่าน การใช้ความคิด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2548 : 2) ซึ่งสอดคล้องกับกนกนุช ขำภักตร์ และคณะ (2552 : 219) ที่กล่าวว่า การเขียนเป็นทักษะที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จในการเรียน และเป็นทักษะที่จำเป็นต้องใช้ทั้งทักษะการอ่าน การจำ และการคิดมาช่วยเพื่อให้ การเขียนนั้นสามารถสื่อความกับผู้อื่นให้เข้าใจความหมายสอดคล้องตรงกัน รวมทั้งตนเองก็สามารถเข้าใจเมื่อกลับมาอ่านเองในภายหลัง

ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่อยากสำหรับครูผู้สอนให้กับนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยเฉพาะการเขียนสร้างสรรค์เป็นทักษะพื้นฐานที่ทำให้เด็กกล้าคิดและกล้าแสดงออกโดยการ ถ่ายทอดมาจากประสบการณ์ อารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด จินตนาการ โดยการเชื่อมโยงลำดับ ความคิดให้เป็นถ้อยคำที่สละสลวยเขียนได้หลายมุม แปลก ไม่ซ้ำแบบใคร ซึ่งวิภาวุฒิ วิภาวิน (2545 : 23) กล่าวว่า การเขียนสร้างสรรค์เป็นการพัฒนาทักษะการเขียนของผู้เรียนให้ดีขึ้นและ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะการเขียน เพื่อถ่ายทอดความคิด การแสดงออก ความรู้สึก จินตนาการ และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ออกมาในทางสร้างสรรค์อย่างมีอิสระ โดยถ่ายทอดออกมาเป็น ภาษาเขียน สอดคล้องกับแนวคิดของกรรณิการ์ พวงเกษม (2531 : 33) ว่างานที่เรียกว่างานเขียน สร้างสรรค์นั้น ผู้ทำได้ใช้จินตนาการหรือประสบการณ์ของตนเองจริงๆ มิได้ลอกเลียนแบบงาน ของผู้อื่นมา การเลือกวัสดุเลือกแบบของการแสดงออกด้วยตนเอง เป็นการเลือกอย่างเสรีในการ เขียนสร้างสรรค์ ผู้เขียนจะต้องสามารถใช้จินตนาการหรือความคิดคำนึงของตนเองเขียนออกมา ด้วยถ้อยคำสละสลวยประทับใจผู้อ่าน ผู้ฟังและให้ความรู้สึกเพลินใจ

การสอนเขียนสร้างสรรค์ ยังมีอุปสรรคต่าง ๆ มากทั้งด้านตัวผู้เรียนและครูผู้สอน กล่าวคือผู้เรียนเรียนรู้โดยการฟัง ไม่กล้าแสดงออกทางความคิด ไม่สามารถฝึกปฏิบัติจาก สถานการณ์ที่กำหนดให้ได้ ในการเขียนผลงานชอบลอกเลียนแบบ ไม่เกิดความคิดเป็นของตนเอง ทำให้ได้ผลงานที่ซ้ำกับของเดิม ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาผู้เรียนไม่ได้รับการกระตุ้นและส่งเสริมการ เขียนอย่างจริงจัง สิ่งสำคัญคือ นักเรียนไม่ได้รับการฝึกให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และขาดความรู้ที่จะ นำมาเขียน ดังที่ อัจฉรา ชิวพันธ์ (2546 : 100) ได้กล่าวถึงปัญหาของนักเรียนว่า “นักเรียนไม่รัก การเขียน มีความเบื่อหน่ายในการเขียน ขาดทักษะการเขียนเกียรจรรย์ในการเขียนและไม่ชอบเขียน เพราะไม่ทราบจะเขียนอะไรและเขียนอย่างไร” ส่วนปัญหาที่เกิดจากครูผู้สอนเนื่องจากการสอน เขียนครูมักจะเน้นการเขียนเป็นความจำ การเขียนตามแบบมีกฎเกณฑ์และยึดหลักภาษาเป็น

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา³

ส่วนใหญ่ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ อาจทำให้เด็กรู้สึกเป็นเรื่องยากที่จะเขียนหรือหมดกำลังใจในการเขียน (กรมวิชาการ. 2544 : 275) ครูยังสอนโดยเน้นการจำและเขavnปัญหาามากกว่าเน้นความคิดสร้างสรรค์ นักเรียนไม่กล้าคิดและแสดงออก ทำให้ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดหรือลำดับความคิดออกมา (วิภาวดี วิภาวีน. 2545 : 23) ซึ่งสอดคล้องกับ วิชัย ประสิทธิ์วีถีเวช (2542 : 75) ที่กล่าวไว้ว่าปัญหาที่จะเกิดกับตัวครู เกิดจากครูไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน ใช้การสอนแบบเดิม คือ การบรรยาย อภิปราย ไม่ส่งเสริมด้านความคิดให้นักเรียนรับฝ่ายเดียว ครูวัดผลไม่รอบคอบ โดยส่วนมากจะใช้เครื่องหมายถูกหรือผิด ในการทำแบบฝึกหัด ถ้าเป็นชิ้นงานครูให้คะแนนแบบรวบยอดไม่มีการแจกแจงก่อนว่างานชิ้นนี้มีเกณฑ์การให้คะแนนอย่างไรบ้าง ทำให้นักเรียนไม่เกิดการเรียนรู้

จากการรายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2551 ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีผลคะแนนในระดับสถานศึกษาเฉลี่ย 41.25 คะแนน โดยมาตรฐานการเรียนรู้ในสาระที่ 2 มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ เขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพคะแนนเต็ม 12.50 โรงเรียนวัดราชปักษี ได้คะแนน 5.00 ซึ่งเป็นคะแนนที่ค่อนข้างต่ำโดยเฉพาะเรื่องการเขียน สมควรได้รับการพัฒนามากที่สุด สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) (2551 : ออนไลน์) และในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้วิเคราะห์ปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหา โดยจะเริ่มปูพื้นฐานในเรื่องของการเขียนสร้างสรรค์ให้แก่เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเป็นวัยที่มีพัฒนาการเรียนรู้และด้านความคิด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของพียาเจต์ (Piaget) (อัจฉรา ชิวพันธ์. 2547 : 58) ที่กล่าวว่าเด็กวัยนี้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เหตุผลได้อย่างกระจ่างชัด สามารถนำประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่เดิมนำมาใช้เชื่อมโยงในการแก้ปัญหาได้อย่างมีระเบียบ สิ่งที่เป็นนามธรรมจะทำท้ายความคิดของเด็กวัยนี้ได้อย่างดี มีการนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ มีความคิดเชิงสร้างสรรค์เป็นตัวของตัวเองมากขึ้น

ความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการใช้เทคนิควิธีการ กระบวนการต่าง ๆ ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเขียนสร้างสรรค์ และเจตคติต่อการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ในการจัดการเรียนรู้ควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง มีความคิดอิสระ และในการที่จะพัฒนาการเขียนสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนอย่างมีคุณภาพต้องพัฒนาที่ตัวครู โดยให้ครูเป็นผู้ที่คอยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้จากกระบวนการจัดการเรียนรู้นี้ที่มุ่งเน้นตัวผู้เรียน คือการให้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองบ่อย ๆ และเป็นไปอย่างต่อเนื่องเกิด

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ความชำนาญ บรรลุตามแนวทางของหลักสูตร คือส่งเสริมการคิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็นอันจะนำไปสู่เป้าหมายคือ เด็กเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุขด้วยกัน (อารี พันธุ์ณี. 2541 : 53-57)

จากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้และเทคนิคระดมสมอง สามารถนำมาใช้พัฒนาการเขียนสร้างสรรค์ได้ เพราะการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้เป็นกระบวนการการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่ของตนเอง จากการศึกษา คิด ค้นคว้า ทดลอง ระดมสมอง ไปความรู้แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งจะมีการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมเป็นฐาน เมื่อสร้างความรู้ใหม่แล้วผู้สอนจะให้ตรวจสอบหรือประเมินความรู้ใหม่ เมื่อเกิดความเข้าใจชัดเจนก็จะให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งไพจิตร สะดวกการ (2542 : 74) กล่าวว่าในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสร้างสรรค์ความรู้ ผู้สอนสามารถนำแนวคิดดังกล่าวไปสร้างกระบวนการสอนที่มีขั้นตอนและรายละเอียดแตกต่างกัน ไปอย่างหลากหลายตามความคิดสร้างสรรค์ของผู้สอนและผู้เรียน เพราะแนวคิดสร้างสรรค์ความรู้เน้นการสร้างสรรค์และพัฒนาต่อไปอย่างไม่สิ้นสุด ซึ่งนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะมาศ ดั่งหมาย (2545 : บทคัดย่อ) การพัฒนาความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษเชิงสร้างสรรค์และแรงจูงใจในการเรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสร้างสรรค์ความรู้และมนุษยนิยมแนวใหม่ พบว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษเชิงสร้างสรรค์ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และงานวิจัยของพัชรพุ่มลำเจียก (2544 : บทคัดย่อ) พบว่านักศึกษาที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีสร้างสรรค์ความรู้ นิยม จำนวนร้อยละ 85.7 ของนักศึกษาทั้งหมด มีคะแนนความสามารถการฟัง – พูดเชิงสร้างสรรค์ สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือร้อยละ 60 ส่วนเทคนิคระดมสมอง เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนทุกคนได้แสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาให้มากที่สุด โดยเสนอได้อย่างเสรี ไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะที่เสนอมา มีการบันทึกความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะทั้งหมดไว้ หลังจากนั้นนำมาจัดหมวดหมู่หรือประเภท แล้วตัดสินใจวิธีที่ดีที่สุดนำไปใช้ในการแก้ปัญหาได้ ผู้วิจัยจึงนำขั้นตอนมาสังเคราะห์โดยผสมผสานกันเป็นการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้ด้วยเทคนิคระดมสมองขึ้น

การจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ เป็นการจัดการเรียนรู้วิถีหนึ่ง ที่ ครูเป็นกัลยาณมิตรของศิษย์ พร้อมจัดสภาพแวดล้อม แรงจูงใจ และวิธีการสอนให้ศิษย์เกิดการเรียนรู้ฝึกฝนวิธีการคิด นำไปสู่การปฏิบัติจนประจักษ์จริง เมื่อศรัทธาเกิดขึ้นเป็นแรงผลักดัน เข้าสู่กระบวนการเรียนแล้ว ครูก็จะค่อย ๆ เน้นและเพิ่มวิธีการพัฒนาความคิด และการสร้างเสริมปัญญา โยนิโสมนสิการจะเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในกระบวนการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ สุมน อมรวิวัฒน์ (2542 : 326) ที่กล่าวว่า การสร้างสัมพันธที่ดีระหว่างครูกับศิษย์และเสนอหัวข้อเรื่องประเด็นที่สำคัญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

5

ของบทเรียนด้วยวิธีการต่างๆ จัดกิจกรรมที่เร้าให้เกิดความคิดวิธีต่างๆ สรุปประเด็นของข้อมูล ความรู้และเปรียบเทียบประเมินค่า สังเกตวิธีการปฏิบัติ ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขให้ปฏิบัติได้ ถูกต้อง อภิปรายและสอบถามข้อสงสัย สรุปผลการปฏิบัติ และวัดและประเมินผล สอดคล้องกับ งานวิจัยของ โสภิต แจ็งอรุณ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้า เรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการ เขียนรายวิชาภาษาไทย ท504 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร ที่เรียนโดยวิธีคิดตามแบบโยนิโสมนสิการ ผลการวิจัยปรากฏว่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ ทางการเขียนรายวิชาภาษาไทย ท 504 หลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยวิธี คิดตามแบบ โยนิโสมนสิการ สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ .01และสอดคล้องกับ งานวิจัยของประกายมาศ โรหิตาคณี (2550 : บทคัดย่อ) พบว่าความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่5 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบโยนิโสมนสิการหลังการทดลองสูง กว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แนวคิดและเหตุผลที่กล่าวมาแล้ว แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ ความรู้ด้วยเทคนิคระดมสมองสามารถนำมาพัฒนาการเรียนสร้างสรรค์ให้สูงขึ้นได้ เพราะเป็นการ จัดการเรียนรู้ที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกทักษะการเรียนรู้ด้านการคิด กระบวนการกลุ่ม กระบวนการ แสวงหาความรู้จนกระทั่งสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ทางด้านการคิดและการนำไปใช้ ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความคิดที่เป็นอิสระ มีความคิดที่ หลากหลาย กล้าคิดมากขึ้น ส่วนการจัดการเรียนรู้แบบ โยนิโสมนสิการ เป็นวิธีการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญโดยให้ผู้สอนและผู้เรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีการสร้างบรรยากาศในชั้น เรียน ที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ใช้สื่อต่าง ๆ เพื่อเป็นสิ่งเร้าทำให้ผู้เรียนมีความสนใจ โดยเน้นการ ฝึกให้ผู้เรียนมีสติและระลึกรู้ตัวอยู่เสมอให้รู้ว่าตัวกำลังทำอะไร พูดยอะไร คิดอะไร รู้จักตัดสินใจปฏิบัติ กิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง และมีการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด ลงมือปฏิบัติ มีครูเป็นกัลยาณมิตรกับ นักเรียนทำให้นักเรียนกล้าคิด กล้าถามมีความกระตือรือร้นที่จะแสดงความคิดเห็น เนื่องจาก ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการเป็นระบบมีขั้นตอน ในการสอนต่อเนื่องกัน ทำให้ ผู้เรียนเกิดการพัฒนาความคิด และนำสู่การปฏิบัติคือการเขียนสร้างสรรค์ได้

ดังนั้นจึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจว่าจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้ด้วยเทคนิค ระดมสมองกับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ จะทำให้ผลสัมฤทธิ์การเขียนสร้างสรรค์และ เจตคติต่อการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ว่าจะได้ผล อย่างไร ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องยังไม่พบว่ามีผู้ศึกษาเกี่ยวกับการเขียน สร้างสรรค์ โดยเปรียบเทียบระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้ด้วยเทคนิคระดม สมอง กับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ ทำให้ไม่พบว่ามีคำตอบของคำถามการวิจัยที่ว่า

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา⁶

ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสร้างสรรค์ และเจตคติต่อการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้ด้วยเทคนิคระดมสมองกับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการแตกต่างกันหรือไม่ ผู้วิจัยจึงศึกษาค้นคว้าเพื่อหาคำตอบดังกล่าว เพื่อนำผลมาพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับการเขียนสร้างสรรค์ได้เต็มตามศักยภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้ด้วยเทคนิคระดมสมองกับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้ด้วยเทคนิคระดมสมองกับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนสร้างสรรค์และเจตคติต่อการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้ด้วยเทคนิคระดมสมองกับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ ซึ่งผลของการวิจัยนอกจากจะช่วยให้ทราบว่าจัดการเรียนรู้รูปแบบใดทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์การเขียนสร้างสรรค์และเจตคติต่อการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสูงกว่ากันแล้วยังสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางเพื่อใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษา ตามมาตรา 22 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2547 : 12) ที่ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มโรงเรียนศูนย์เจ้าพระยา อำเภอเมืองอ่างทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอ่างทอง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 9 โรงเรียน นักเรียนทั้งสิ้น 425 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ในกลุ่มโรงเรียนศูนย์เจ้าพระยา อำเภอเมืองอ่างทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอ่างทอง เลือกมา 2 โรงเรียน ทั้งหมด 20 คน เป็นห้องเรียนตามสภาพจริงจากห้องเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใกล้เคียงกันและมีสภาพแวดล้อมที่ไม่แตกต่างกัน จับฉลากเพื่อเลือกกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ห้องเรียนแรกคือโรงเรียนวัดราชปักยี่ จำนวนนักเรียน 10 คน เป็นกลุ่มทดลองที่ 1 จัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้ด้วยเทคนิคระดมสมอง ห้องเรียนที่ 2 เป็นกลุ่มทดลองที่ 2 คือโรงเรียนกระทุ่มราย (วิบูลย์วิทยา) จำนวนนักเรียน 10 คน จัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ

3. ระยะเวลาในการทดลอง

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองคือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ใช้เวลาการจัดการเรียนรู้ สัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง รวม 20 ชั่วโมง เริ่มตั้งแต่วันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2553 ถึงวันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553

4. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

ขอบข่ายเนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง เป็นเนื้อหาที่ส่งเสริมการเขียนสร้างสรรค์ทางภาษา และการเขียนเรื่อง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 รายละเอียดดังต่อไปนี้

- 4.1 การเขียนคำ
- 4.2 การเขียนวลีและประโยค
- 4.3 การเขียนข้อความ
- 4.4 การเขียนเรื่อง

5. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ ประกอบด้วยตัวแปร 2 ประเภท คือ

- 5.1 ตัวแปรต้น คือ วิธีการจัดการเรียนรู้ 2 วิธี ได้แก่
 - 5.1.1 วิธีการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้ด้วยเทคนิคระดมสมอง
 - 5.1.2 วิธีการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

5.2.1 ผลสัมฤทธิ์การเขียนสร้างสรรค์

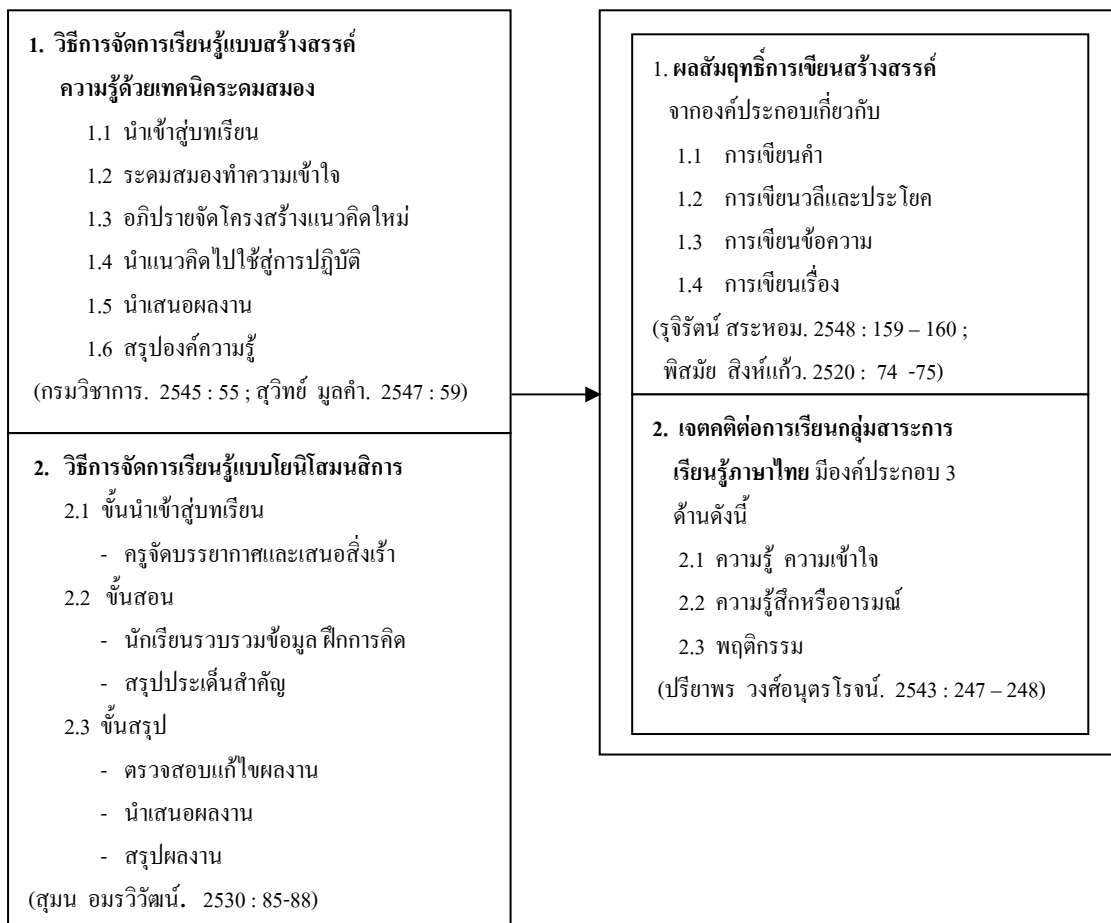
5.2.2 เจตคติต่อการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนสร้างสรรค์และเจตคติต่อการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้ด้วยเทคนิคระดมสมองกับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ ดังแสดงในภาพประกอบ 1

ตัวแปรต้น (วิธีการจัดการเรียนรู้)

ตัวแปรตาม (ผลการจัดการเรียนรู้)

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเขียนสร้างสรรค์ หมายถึง การเขียนที่ผู้เขียนแสดงความคิด จินตนาการ และประสบการณ์ โดยการฝึกประมวลคำที่หลากหลาย จากการเขียนคำ การเขียนวลีและประโยคนำไปสู่การเขียนข้อความ และการเขียนเรื่อง ที่มีความซับซ้อน ด้วยความคิดที่อิสระโดยถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาเขียนและผลงานนั้นมีความสำคัญต่อสังคมเป็นที่ยอมรับจากบุคคลทั่วไป

2. การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้ด้วยเทคนิคระดมสมอง เป็นการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์โดยการผสมผสานขั้นตอนการจัดการเรียนแบบสร้างสรรค์ความรู้ (กรมวิชาการ, 2545 : 55) กับเทคนิคระดมสมอง (สุวิทย์ มูลคำ, 2547 : 59) เข้าด้วยกัน เป็นการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้ด้วยเทคนิคระดมสมอง เพื่อนำมาพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเขียนสร้างสรรค์ของผู้เรียน

ซึ่งมีขั้นตอนการจัดกิจกรรม 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ขั้นที่ 2 ระดมสมองทำความเข้าใจ

ขั้นที่ 3 อภิปรายจัดโครงสร้างแนวคิดใหม่

ขั้นที่ 4 นำแนวคิดไปใช้สู่การปฏิบัติ

ขั้นที่ 5 นำเสนอผลงาน

ขั้นที่ 6 สรุปองค์ความรู้

3. การจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนติการ เป็นการจัดการเรียนรู้โดยครูเป็นกัลยาณมิตรของศิษย์ และจัดสภาพแวดล้อม แรงจูงใจ และวิธีการเรียนรู้ให้ศิษย์เกิดการเรียนรู้ และได้ฝึกฝนวิธีการคิดนำไปสู่การปฏิบัติ มี 3 ขั้นตอน (สุนน อมรวิวัฒน์, 2530 : 85 - 88) ดังนี้

3.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

3.1.1 การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เหมาะสม

3.1.2 การสร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับศิษย์

3.1.3 การเสนอสิ่งเร้าและแรงจูงใจ

3.2 ขั้นสอน

3.2.1 ครูเสนอหัวข้อเรื่องประเด็นที่สำคัญของบทเรียนด้วยวิธีการต่างๆ

3.2.2 ครูแนะแหล่งวิทยาการและแหล่งข้อมูล

3.2.3 นักเรียนฝึกการรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้และหลักการ

3.2.4 จัดกิจกรรมที่เร้าให้เกิดความคิดวิธีต่างๆ

3.2.5 ฝึกการสรุปประเด็นของข้อมูลความรู้และเปรียบเทียบประเมินค่า

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

10

3.3 ขั้นสรุป

3.3.1 ครูและนักเรียนสังเกตวิธีการปฏิบัติ ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขให้ปฏิบัติได้ถูกต้อง

3.3.2 อภิปรายและสอบถามข้อสงสัย

3.3.3 สรุปผลการปฏิบัติ

3.3.4 สรุปบทเรียน

3.3.5 วัดและประเมินผล

4. ผลสัมฤทธิ์การเขียนสร้างสรรค์หมายถึงคะแนนของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีองค์ประกอบ 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 การเขียนคำ ตอนที่ 2 การเขียนวลีและประโยค ตอนที่ 3 การเขียนข้อความ ตอนที่ 4 การเขียนเรื่อง โดยแบ่งเป็น 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนสร้างสรรค์ทางภาษา ตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ในการตรวจให้คะแนนผู้วิจัยยึดเกณฑ์การให้คะแนนของรุจิรัตน์ สระหอม (2548 : 159 – 160)

ชุดที่ 2 แบบทดสอบการเขียนเรื่อง ตอนที่ 3 และตอนที่ 4 ในการตรวจให้คะแนนผู้วิจัยยึดยึดเกณฑ์การให้คะแนน ของพิสมัย สิงห์แก้ว (2520 : 74 – 75)

5. เจตคติต่อการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หมายถึง คะแนนที่ได้จากการสอบถามนักเรียนถึงความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกหรืออารมณ์ และพฤติกรรม ต่อการเรียนซึ่งอาจเป็นความรู้สึกด้านบวกหรือด้านลบ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามวัดเจตคติที่มีต่อการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์การเขียนสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้ด้วยเทคนิคระดมสมองกับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการแตกต่างกัน

2. เจตคติต่อการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้ด้วยเทคนิคระดมสมองกับการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการแตกต่างกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

11

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ครูผู้สอนภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษา ได้แผนการจัดการเรียนรู้การเขียนสร้างสรรค์ และแนวทางที่จะนำไปปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนรู้การเขียนสร้างสรรค์
2. นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะการคิด และการเขียนสร้างสรรค์
3. ได้แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการใช้สื่อการเรียนรู้ นำไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ